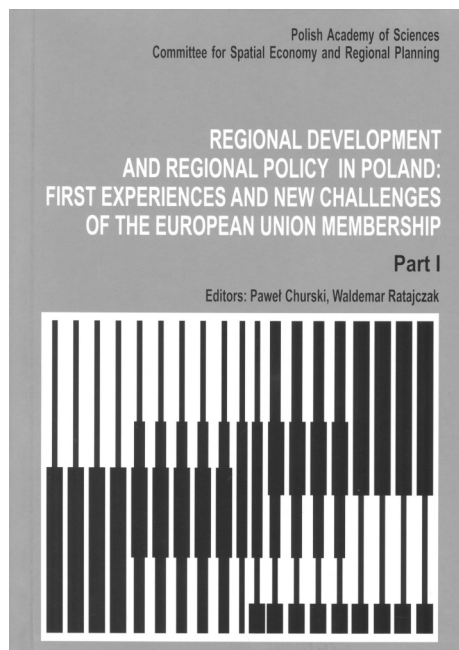

Paweł Churski, Waldemar Ratajczak (red.)

Regional development and regional policy in Poland: First experiences and new challenges of the European Union membership.

Studia Regionalia, vol. 27, part I, II. Polish Academy of Sciences, Committee for Spatial Economy and Regional Planning, Warszawa 2010

Part I 296 ss.

Part II 288 ss.

ISBN 978-83-89693-28-0 (Part I)

ISBN 978-83-89693-08-2 (Part II)

Cechą charakterystyczną procesu rozwoju społeczno-gospodarczego jest jego zróżnicowanie regionalne. Pogłębiające się różnice w poziomie rozwoju stają się przesłanką do intensyfikacji działań interwencyjnych podejmowa-

nych w ramach polityki regionalnej. Niestety skuteczność tych przedsięwzięć, których celem jest przyspieszenie rozwoju regionów opóźnionych, nie jest zadowalająca. Z jednej strony staje się to podstawą do szukania coraz to nowych, bardziej skutecznych instrumentów, wykorzystujących współczesne uwarunkowania i czynniki rozwoju, których zadaniem jest doprowadzenie do wzrostu konwergencji regionalnej. Z drugiej strony brak skuteczności podejmowanych działań staje się argumentem do popierania tezy o konieczności przeformułowania dotychczasowych kierunków interwencji i promowania idei rozwoju polaryzacyjno-dyfuzyjnego.

Poszukiwanie optymalnych celów i instrumentów w polityce regionalnej jest szczególnie istotne w ramach Unii Europejskiej. Czwarty, najnowszy, Raport Kohezyjny przedstawia aktualną sytuację w państwach członkowskich Unii Europejskiej (UE-27), wskazując jednocześnie na skuteczność realizacji priorytetów zmierzających do poprawy spójności gospodarczej, społecznej i przestrzennej określonych w politykach krajowych i wspólnotowych. Ze względu na fakt, że zakres analizy Raportu obejmuje dwie perspektywy finansowe: 2000–2006 i 2007–2013, stał się on, obok Raportu Fabrizia Barki, okazją do rozpoczęcia szerokiej dyskusji nad rekomendacjami dla dalszej unijnej polityki spójności. Wdrażanie nowej polityki spójności w Polsce w okresie programowania 2007–2013, który jest pierwszym pełnym okresem, w którym nasz kraj uczestniczy jako członek Unii Europejskiej, skłania do pierwszych porównań i wniosków. Polska jest nie tylko największym beneficjentem europejskiej polityki spójności, ale także jednym z największych „laboratoriów polityki regionalnej w świecie”, w którym od 1999 r. prowadzi się proces budowy nowego modelu polityki regionalnej.

Aktualność oraz rola tej problematyki stały się podstawą do zorganizowania przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w dniach 26–27 listopada 2009 r. Międzynarodowej Konferencji nt. „Rozwój regionalny i polityka regionalna w Polsce – pierwsze doświadczenia i nowe wyzwania członkostwa w Unii Europejskiej”^{*}. Patronat nad konferencją objęli: minister rozwoju regionalnego pani Elżbieta Bieńkowska, przewodniczący Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Tadeusz Markowski oraz rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. dr hab. Bronisław Marciniak. Dzięki przygotowaniu przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM projektu do Konkursu Dotacji „Fundusze europejskie na poziomie NSS” – II edycja, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna (umowa DKS/DEF-VIII/POPT/04/288/09), możliwe stało się znaczne poszerzenie zasięgu oddziaływania tego przedsięwzięcia. Konferencja zgromadziła blisko 200 przedstawicieli środowisk akademickich oraz praktyków zajmujących się w swojej pracy zawodowej problematyką rozwoju regionalnego i polityki regionalnej.

Celem konferencji była próba przedstawienia i oceny efektów pierwszego okresu (2004–2006) funkcjonowania w Polsce funduszy strukturalnych i funduszu spójności, w kontekście procesu budowy nowego modelu polskiej polityki regionalnej oraz pierwszych doświadczeń aktualnej perspektywy finansowej polityki spójności 2007–2013. Konferencja stała się okazją do wymiany poglądów na ten temat nie tylko środowiska akademickiego z kraju i z zagranicy, ale również przedstawicieli środowiska praktyków bezpośrednio zaangażowanych w proces przygotowywania i realizacji programów rozwoju regionalnego.

Opierając się na przedstawionych powyżej przesłankach, organizatorzy zaproponowali wymianę doświadczeń dotyczących następujących problemów:

1. Polityka regionalna i jej rezultaty – doświadczenia europejskie
2. Współczesne problemy rozwoju regionalnego i polityki regionalnej
3. Współczesne uwarunkowania i instrumenty polityki regionalnej
4. Zróżnicowanie rozwoju regionalnego Polski oraz przemiany polskiej polityki regionalnej po akcesji do Unii Europejskiej
5. Nowe uwarunkowania rozwoju i polityki regionalnej polskich województw po akcesji do Unii Europejskiej

Omawiane tomy Studiów Regionaliów KPZK PAN zawierają prace przygotowane przez uczestników Konferencji, które odnoszą się do wskazanych powyżej zagadnień tematycznych.

^{*} Potrzeba jej organizacji została przewidziana w działaniach projektu pt. „Uruchomienie specjalności »Rozwój Regionalny« na kierunku gospodarka przestrzenna na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu celem kształcenia kadr”, który jest realizowany przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, w okresie od października 2007 r. do września 2011 r., w ramach działania 5.4.3 – „Wspieranie kształcenia kadr dla potrzeb rozwoju regionalnego na kierunku gospodarka przestrzenna – w specjalnościach zamawianych u Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego” Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.